

Huvudman

Örnsköldsviks kommun
kontaktcenter@ornskoldsvik.se

Ärendet

Tematisk tillsyn om betygssättning genom prövning efter lovskola i årskurs 9 vid grundskolan Höglidensskolan i Örnsköldsviks kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Örnsköldsviks kommun att senast den **12 december 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende betygskatalog och slutbetyg. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Örnsköldsviks kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Örnsköldsviks kommun ska vidta följande åtgärder

Betygskatalog och slutbetyg

1. Se till att alla beslut om betyg dokumenteras i en betygskatalog i enlighet med författningarnas krav. Det innebär att endast den eller de lärare som har beslutat om betyg efter prövning ska förse uppgiften med sin egenhändiga signatur. Det innebär även att både elevens ursprungliga och nya betyg ska framgå av betygskatalogen. Huvudmannen ska skriftligt redovisa vilka åtgärder som har vidtagits för detta ändamål. (6 kap. 10 §

skolförordningen och 7 och 9 §§ Skolverkets föreskrifter om betygskatalog (SKOLFS 2011:123).

2. Se till att beslut om betyg efter provning dokumenteras i betygskatalogen för skolan som anordnar lovskolan. Huvudmannen ska skriftligt redovisa vilka åtgärder som har vidtagits för detta ändamål. (6 kap. 10 § skolförordningen och prop. 2016/17:156).
3. Se till att nya slutbetyg som utfärdas efter lovskola anger den skola där lovskolan bedrivs som skolenhet. Huvudmannen ska skriftligt redovisa vilka åtgärder som har vidtagits för detta ändamål. (6 kap. 21 § skolförordningen och 5 § Skolverkets föreskrifter om utformningen av betyg efter provning i grundskolan och specialskolan (SKOLFS 2016:16).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser att elever ska erbjudas provning vid lovskolan och att de lärare som ansvarat för provningen är legitimerade och behöriga. Vidare avslutas ärendet i den del som avser att läraren gör en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de betygsriterier som gäller för ämnet och sätter det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2025:4815) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har genomfört en tillsyn av Höglidenskolan i Örnsköldsviks kommun inom ramen för en tematisk tillsyn om betygssättning genom provning efter lovskola.

Syftet med tillsynen är att Skolinspektionen ska granska huruvida regleringen kring provning efter lovskolan i årskurs 9 efterlevs. I tillsynen ingår att granska genomförandet av provning och betygssättning.

Tillsynen har genomförts genom besök på skolenheten den 16 juni 2025 och intervjuer med lärare och rektor har genomförts den 19 augusti 2025. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat betygskataloger, slutbetyg och lärarförteckning. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Föreläggande

Betygskatalog

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Betygskatalog

Höglidensskolan i Örnsköldsviks kommun har under juni 2025 bedrivit en centralt anordnad lovskola med elever från huvudmannens olika skolenheter.

Skolinspektionen har i ärendet tagit del av och granskat betygskataloger för de elever som fått ett godkänt betyg efter provning vid lovskolan.

Av betygskatalogerna framgår elevens namn, årskurs, ämne och betyg. Det gamla betyget framgår dock inte i betygskatalogen. Elevernas betyg efter provning har förts in i betygskatalogen för den skolenhet där eleven gick när eleven avslutade årskurs 9.

Elevernas betyg har signerats av betygsättande lärare den 25 juni 2025. Även rektorn har signerat betygskatalogerna. Rektorn uppger vid intervjun att hen valt att signera i betygskatalogen för att markera att rektorn läst det betyg som lärarna satt. Rektorn har inte varit med och beslutat om betyget.

Slutbetyg

Skolinspektionen har i ärendet tagit del av och granskat de slutbetyg för de elever som genomfört en provning vid Höglidensskolans lovskola och fått godkända betyg. Av slutbetygen framgår att det är rektorn för lovskolan som utfärdat dem. Som skolenhetskod anges den skolenhet där eleven gick när eleven avslutade årskurs 9.

Rättslig reglering

Beslut om betyg ska dokumenteras i en betygskatalog (6 kap. 10 § skolförordningen).

För en elev som har skolplikt ska slutbetyg utfärdas när skolplikten upphör. En sådan elev som därefter har slutfört den högsta årskursen har rätt att få ett nytt slutbetyg. För en elev som inte har skolplikt ska slutbetyg utfärdas när eleven har slutfört den högsta årskursen (6 kap. 14 § skolförordningen).

Den som redan har slutbetyg har efter prövning i ett eller flera ämnen rätt att få ett nytt slutbetyg (6 kap. 21 § skolförordningen).

Den som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur. Förs betygskatalogen elektroniskt får uppgiften istället signeras med en sådan avancerad elektronisk signatur som avses i 2 § lagen (2000:832) om kvalificerade elektroniska signaturer (7 § Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:123) om betygskatalog).

En betygskatalog i grundskolan ska innehålla ämnets namn och elevens betyg i respektive ämne. Ett betyg efter prövning ska framgå av betygskatalogen. Om eleven har ett betyg i ämnet sedan tidigare ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Beslut om att inte sätta betyg ska enligt 6 kap. 19 § skolförordningen (2011:185) i grundskolan, sameskolan och specialskolan markeras med ett horisontellt streck. Dessutom ska betygskatalogen innehålla uppgift om att ett avgångsintyg har utfärdats, enligt 6 kap. 17 § skolförordningen (9 § Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:123) om betygskatalog).

Om en kommunal huvudman samlar lovskolans elever till någon eller några av huvudmannens skolenheter, är det rektorn på den skolenhet där lovskolan bedrivs som också har rektorsansvaret (prop. 2016/17:156, s. 42).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Örnsköldsviks kommuns verksamhet vid Höglidensskolan inte uppfyller författningarnas krav avseende betygskatalog och slutbetyg. I betygskatalogerna framgår endast elevernas nya betyg. Detta är en brist då såväl det ursprungliga som det nya betyget efter prövning ska framgå. Vidare är det en brist att rektorn signerat betyget i betygskatalogerna. Endast den som beslutar om ett betyg ska signera betygskatalogen.

Det framgår av ingivna betygskataloger att elevernas betyg efter prövning inte förts in i betygskatalogen för den skolenhet som lovskolan bedrivs vid, vilket är en brist. Enligt förarbetena till skollagen övergår ansvaret för de elever som tagits emot vid lovskolan till rektorn för lovskolan. Det innebär att det är i betygskatalogen för den skolenhet där lovskolan bedrivs som elevens betyg efter prövning ska föras in i.

Vidare framgår av ingivna slutbetyg att det är rektorn för lovskolan som signerat slutbetygen, men som skolenhetskod anges den skolenhet där eleven gick när eleven slutade årskurs 9. Detta är också en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Örnsköldsviks kommuns verksamhet vid Höglidensskolan uppfyller inte författningarnas krav vad betygskatalog och slutbetyg. Det finns därför skäl att

förelägga Örnsköldsviks kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Prövning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av ingiven skriftlig information samt av intervjuer med rektor och lärare framgår i huvudsak följande. Lovskolan 2025 anordnades mellan den 13 juni till och med den 25 juni. Under lovskolan har prövningar skett i ämnena matematik, svenska, svenska som andraspråk, samhällsorienterande ämnen och engelska. Enligt rektorn kan prövningar i andra ämnen ske om elever önskar det. Lärare uppger att alla elever som deltagit i lovskolan har erbjudits att genomföra prövning. Prövningarna har skett löpande under tiden i lovskolan genom muntliga, skriftliga och praktiska moment. Vidare har prövningen bestått av ett sekretessbelagt nationellt prov i aktuellt ämne under lovskolans sista dagar.

Det framgår av intervjuer med lärare att elevers kunskaper bedöms i förhållande till de betygskriterier som gäller för ämnet. Vid betygssättning beaktar läraren dels de kunskaper som eleven uppvisat löpande under lovskolan, dels resultatet av det nationella provet. Som mest har eleverna fått betyget D efter prövning vid lovskolan men lärare uppger att prövning görs mot hela betygsskalan vilket rektorn säkerställer genom att anställa legitimerade lärare samt genom att informera om skyldigheten att betygsätta utifrån samtliga betygskriterier. 13 elever har enligt huvudmannens sammanställning fått betyget F efter prövning vid lovskolan.

Rättslig reglering

Den som vill ha betyg från grundskolan har rätt att genomgå prövning för betyg. Denna kan avse hela utbildningen i grundskolan eller ett eller flera ämnen som ingår i utbildningen. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg i ett avslutat ämne eller slutbetyg från grundskolan. Den som har fått undervisning i lovskola enligt 23 b § andra stycket ska av huvudmannen erbjudas att i anslutning till lovskolan genomgå prövning för betyg i de ämnen undervisningen i lovskolan har avsett. Bestämmelserna om betygssättning i detta kapitel och i 3 kap. ska i tillämpliga delar gälla i fråga om prövningen (10 kap. 23 § skollagen 2010:800).

En huvudman ska också, om inte annat följer av fjärde stycket, erbjuda lovskola till elever som har avslutat årskurs 9 utan att ha uppnått behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan. Lovskolan ska anordnas i juni samma år som eleven avslutat årskurs 9 (10 kap. 23 b § skollagen andra stycket). När betyg sätts efter det att ett ämne har avslutats ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de betygskriterier som gäller för ämnet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Samtliga kriterier för betyget E ska

dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg (10 kap. 20 § första stycket skollagen).

Betyget uttrycker i vilken utsträckning den enskilda eleven har uppfyllt de nationella betygsriterier som finns för respektive ämne. Som stöd för betygssättningen finns ämnesspecifika betygsriterier för olika betygssteg. Läraren ska vid betygssättningen göra en allsidig bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de nationella betygsriterierna (Lgr 22, 2.7 Bedömning och betyg).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Betygsättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av ingivet skriftligt material och av intervjuer med lärare framgår att samtliga lärare som genomfört prövning och betygsatt elever är legitimerade. Lärare och rektor uppger att det är undervisande lärare som har beslutat om betyg efter prövning.

Rättslig reglering

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn (3 kap. 16 § första och andra styckena skollagen). Om fler än en lärare bedriver undervisningen vid den tidpunkt då betyg ska sättas och bara någon eller några av dessa är legitimerade, ska betyget beslutas av den eller de legitimerade lärarna (6 kap. 3 § skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredaren Lisa Naudot Bergh.

Utredaren Kajsa Wennberg har varit föredragande i ärendet.